

25 jaar natuurbescherming in Haacht

Johan De Meirman, Natuurpunt Haacht

Goudzoekers moeten er altijd al geweest zijn, zo ook in Haacht. Avontuurlijke, solitaire individuen op zoek naar rijkdom. Goud genoeg in Haacht, van dat goud met een groene glans.

Begin jaren '80 liep de toen prille veertiger Louis Wouters – een ervaren Haachtse goudzoeker – de twintigers Mia Haesaerts en William Vancleynebreughel tegen het lijf. Eén van de eerste gezamenlijke uitstappen ging naar een onbekende goudader met de naam Antitankgracht. Al snel kwamen ze tot het inzicht: dit moet beschermd worden, en wel door aankoop. Alzo werd in 1988 'Berm' opgericht, (wat later uitgroeit tot Natuurpunt Haacht). Het was de periode van de mestbank, van de Groene Hoofdstructuur, van boze boeren en hun protestmarsen op Brussel. Geen evidente voedingsbodem voor de oprichting van eender wat met de naam natuur of milieu erin.

Juli 1988 worden de allereerste stapjes gezet. Op een zaterdag en zondag gaat men op zoek naar de zeldzame eenbes in de Tildonkse Sussenhoek. Slechts acht deelnemers dagen op. De povere opkomst ontlokt aan William volgende sombere uitspraak: "Als er morgen nog zo weinig volk staat, dan stop ik ermee!" 's Anderendaags staat een groep van 34 wandelaars te wachten! William stopt er niet mee, integendeel. En Berm neemt die zondag een vliegende start! Later volgen er nog plantendeterminatietochten, zoektochten naar het veenmos op de Hooiberg, paddenstoelenwandelingen op de Kesselberg, vogeltochten naar het Mechels Broek, sterrenwandelingen enzoverder, enzoverder.

In 1989 wordt een overeenkomst afgesloten met de schepen van leefmilieu. Het plan is om de meest interessante bermen van Haacht, dat wil zeggen de vaardijk in Tildonk, en bermen in Hambos en aan de Scharent jaarlijks te verschrallen. Berm zal het maaiwerk (manueel) uitvoeren, en de gemeente engageert zich om het maaisel af te voeren.

In 1990 wordt de Berm-werkgroep opgericht om de steeds grotere uitdagingen aan te kunnen. Eén van de eerste wapenfeiten van deze werkgroep is de organisatie van de 'antisluitstortactie'. Samen met de scouts, Chiro en JNM wordt het sluikefval uit de Antitankgracht gehaald en 'gestort' op de markt van Haacht.

In 1991 wordt Berm een heuse vzw. Vrijwel meteen zal de vzw zich doen gelden, en er wordt een huurcontract/beheerovereenkomst afgesloten om De Greppel te beheren, een moerasgebiedje aansluitend op de Antitankgracht.

April 1991 werd De Greppel aangekocht, ondanks de gemeentelijke plannen om dit gebied om te vormen tot woonzone. Het allereerste natuurreservaat van Haacht was een feit, compleet met infobord en uitgestippelde wandelingen. Beheerwerken werden opgestart en een werkkamp van de JNM georganiseerd om het gebied geplagd te krijgen.

Uiteraard blijft men er lustig op los wandelen en fietsen maar het blijft daar niet meer bij. Berm organiseert voortaan inventarisaties, cursussen, start projecten op en voert beheerswerken uit in het reservaat.

April 1992 wordt een eerste eeddag georganiseerd, onder de noemer Smakelijke Zondag. Dit smaakt naar meer, dus wordt hetzelfde jaar een tweede eefestijn georganiseerd! Op deze manier krijgt het Berm-fonds voor het eerst noemenswaardige bedragen binnen voor de aankoop van natuurgebieden. De traditie om in november een eeddag te organiseren houdt trouwens nog steeds stand.

In 1992 zoekt Berm versterking bij Hona met de bedoeling de Antitankgracht te laten erkennen als monument. In de winter van 1992 komen er plots een flink aantal particuliere percelen langs de gracht te koop. Berm twijfelt niet. Er wordt bliksemsnel een geniaal plan opgevat van renteloze leningen en giften. Op miraculeuze wijze wordt meer dan het vereiste bedrag verzameld. Uiteindelijk krijgt Berm de gemeente Haacht zover dat ze de percelen overkoopt en in erfpacht teruggeeft aan Berm, inclusief het volledige beheer en gebruiksrecht. Hierdoor kan Berm in recordtempo alle leners terugbetalen.

In 1995 sluit Berm samen met Milieuoverleg Midden-Brabant aan bij Natuur en Landschap, de regionale vereniging die in een groot deel van Oost-Brabant actief is en er ook de werking van Natuurreservaten vzw behartigt. Berm behoudt wel haar eigen vzw. De nieuwe regionale fusievereniging kiest als naam: Natuurreservaten Oost-Brabant, de afdelingen worden meteen ook afdelingen van Natuurreservaten.

Vanaf 1998 worden de eerste percelen aangekocht in het Haachts Broek door Natuurreservaten Haacht. Door de fusie met de Wielewaal 2001 wordt Natuurreservaten Natuurpunt. Het aankoopbeleid wordt verder gezet met aankopen in het Schorisgat en Schoonbroek in 2002. Het bescheiden aankoopproject van De Greppel deint langzaam maar vastberaden uit tot de ambitieuze aankoopperimeter Haachtse Leibeekvallei.

Vanaf 2010 zijn er voldoende percelen van het Haachts Broek in eigendom om begrazingseenheden in te zetten.

Amfibieënpool. Foto Johan De Meirman

De Haachtse natuurvereniging BERM is alvast begonnen met de allernoodzakelijkste beheerswerken op het pas gekoerde terrein langs de Weistraat en de Scharentstraat.

Berm richt natuurreservaat op

Haacht

Na een lange periode van onderhandelingen heeft BERM, de Haachtse natuurvereniging, een huurovereenkomst afgesloten met de eigenaar van een wandelwiel moeras in Haacht. BERM wil dit terrein van een halve hectare, op de hoek van de Weistraat en de Scharentstraat, gaan beheren als natuurreservaat.

Dit moeras wordt beschouwd als een van de meest wandelwiel natuurgebieden in Haacht. Het bestaat uit een ondiepe gracht, die haast permanent onder water staat. De zacht oplopende oevers herbergen een moerasvegetatie

van gele lis, watermunt, moerasvegeet-me-nietjes, dotterbloem en waterviooler.

Het reservaat vult niet alleen op door de bijzondere rijkdom aan planten, maar het is ook een van de laatste kikkerpoelen in de omgeving. Tot voor enkele jaren werden hier zelfs nog dikkopjes van de zeer zeldzame knoflookpauze teruggevonden.

Bedoeld moeras heeft meerdere bedreigingen overleefd. Zo werd vorig jaar aan de Minister van Ruimtelijke Ordening gevraagd om het gebied om te toeren tot een woonzone. Hieraan werd gelukkig geen gevolg gegeven. Eveneens kan BERM voorkomen dat het gebied een stortplaats voor uitgegraven grond zou worden.

Het door BERM afgesloten huurovereenkomst heeft een duur van 6 jaar en kan verlengd worden. BERM wil in de nabije toekomst de gracht uitdiepen en de oevers regelmatig maaien en bosien. Tevens zullen maatregelen genomen worden om de opslag aan bomen en struiken tegen te gaan.

In april eerstkomend wil BERM het moeras officieel als natuurreservaat inhuldigen. Nog dit jaar wordt een inventaris opgesteld van de aanwezige fauna en flora. Wie hieraan en/of aan de eigenlijke beheerswerken wil bijdragen, kan contact opnemen met Louis Wouters, Sportveld 3 in 3150 Wespelaar, tel. (016) 60 20 04.

Zin om dit alles te komen bewonderen?

We heten je welkom op onze happening 25 jaar Natuurpunt Haacht op zondag 26 mei.

Natuurpunt Haacht is jarig en wil dit vieren met een groots familie-evenement. Er staan wandelingen van 6 of 9 km langs landschapsposten, kinder- en randanimatie, muzikale omkadering, huifkartochten,... op het programma: een cocktail van cultuur en natuur. De koesterburen mogen bij dit spektakel natuurlijk niet ontbreken. Kom het prachtige poelenproject bewonderen, misschien krijg je er de kans een kamsalamander recht in de ogen te kijken.

Je bent vanaf 13u30 welkom aan GC Den Breughel, Wespelaarsesteenweg 85 in Haacht.

Meer info op www.natuurpunthaacht.be

